

ALEKSANDAR PETROVIĆ

ZAMAK

Okruženi smo višim svetovima. Nisu to samo rajski ili srećni svetovi, mada su raj i sreća deo njih, nego i oni koji mogu biti loši za ljude jer sadrže opasne činjenice i stvorenja.

Zadatak razumevanja nije da u konceptualnom obliku ponovi nešto što već postoji, već da stvara potpuno novu razinu, koja će zajedno sa svetom koji opažamo čulima davati punoću stvarnosti.

Istina je slobodna tvorevina ljudskog duha koja ne bi ni postojala da je nismo sami stvorili.

Ljubav počinje kad ego odgurnemo u stranu i napravimo mesto za nekog drugog.

Rudolf Štajner

Franc je stigao prvi.

Prethodnu noć probdeo je sklopljenih očiju, ležeći u bolničkoj postelji. Znao je da ni te večeri, kao ni mnogih ranije, neće moći da zaspi. Podmukla tišina ometala mu je pohode na preostale parčiće sna. Pokušavao je da pronade najudobniji položaj kako bi mu se telo koliko-toliko odmorilo. Čaršav i prekrivač bili su mokri od znoja koji se sušio pod naletima vazduha. Dopirali su, po preporuci lekara, od uvek malo odškrinutog prozora. Plavokosa medicinska sestra, s okruglastim mladežom iznad gornje usne koji kao da je stalno menjao položaj, završila je noćni obilazak pacijenata. Prvi bojažljivi zraci Sunca zagolicali su mu kapke. Zažmurio je, utvrđujući put sitnim borama nalik svračijim nogama.

Ako popusti, dan će se svom silinom sručiti na njega.

Nije se pomerio. Nadao se da u tom položaju može ostati neko vreme zaštićen od lavine koja ga je vrebala.

Kada je otvorio oči dočekao ga je mrak.

Zurio je u tišinu. Ustao je, nesigurnim koracima gazeći tminu pred sobom. Oslanjajući se o zid, dokopao se uskog pravougaonog prozora i pogledao napolje. Gusti navoji magle skrivali su okolinu.

Navukao je teške zavese, vratio se do kreveta i seo na ivicu.

Otkopčao je dva gornja dugmeta pidžame i svukao čarape. Stopala su mu bila uska i dugačka, mučio se kada bi pokušao da ih ugura u cipele. Već neko vreme nije morao da ih nosi i to mu je donelo olakšanje. Papuče su bile udobne, ali sada nije mogao da ih pronade. Stajale su uvek na istom mestu, s desne strane kreveta. Tabanima je dodirnuo parket - gladak i hladan. Osetio je smirenje, kao da je drvo iz njega izvlačilo nagomilanu napetost.

Na trenutak, učini mu se da čuje šuškanje. Naćuljio je uši. Muk. Promeškoltio se, namestio jastuk da mu posluži kao oslonac i udobnije se smestio. Odigao je noge od poda, savio prste. Nekoliko sekundi držao ih je stegnute, pa ih opet opustio. Ponovio je nekoliko puta. Polako je progutao pljuvačku.

Gde sam, ako nisam tamo gde jesam?

Iznenada, začulo se ubacivanje ključa u bravu. Dvaput je škljocnulo i vrata su se otvorila. Jutarnja belina nahrupila je unutra.

Franc je pogledao oko sebe. Bio je sâm u šestougaonoj prostoriji. Bolnički krevet metalnog rama, sa okačenom temperaturnom listom na prednjem delu, bio je u sredini sobe. Na drvenom noćnom ormariću, izlizane lakirane površine, čaša i prazna beležnica. Pored vrata, vešalica o koju je okačen kišobran i dve stolice.

Osim rasporeda, nameštaj je bio isti kao u bolničkom apartmanu.

Zastao je na pragu i pogledao van.

U vazii, na stilskom stočiću oslonjenom o zid, raspupelo se cveće žutih latica.

Pored njegove, nalazila se još jedna prostorija. Prišao je i pritisnuo kvaku. Zaključano. Prostrani hodnik pružao se do drvene ograde ukrašene duborezom. Krenuo je ka njoj. Površina po kojoj je gazio bila je uglačana. Hodao je pažljivo kako se ne bi okliznuo. Pridržavao se za rukohvat. Stepenice su mu bile po meri koraka.

Nešto je zazujalo, kao kablovima stešnjena struja. Franc je zastao na prvom odmorištu. Jednoličan bruji trajao je kratko vreme, pa prestao. Produžio je dalje.

Stepenište se završavalo u glavnom salonu. Udoban trosed s presvlakama od pliša i svilenim jastučićima, dve *beržere*, razdvojene stočićem za kafu. Svaka u svom uglu, samovale su tri vitke lampe različitih abažura obrubljenih resama.

Obišao je celo prizemlje. Kuhinja, ostava s praznim drvenim policama, kupatilo s dva umivaonika i kadom. Osvrnuo se nekoliko puta, ali nigde nije video ulazna vrata. Jedina, i to staklena, vodila su u zadnje dvorište. Uredan travnjak dopirao je do sedam stabala jabuka, grana otežalih od plodova. S leve strane pružao se venjak, kitnjastog kostura od metala i stakla. Visok zid od crvene i smeđe cigle duž celog oboda imanja štitio je građevinu od neželjenih pogleda, misli i želja.

Kako spolja tako i iznutra.

Došavši do zaštitnog bedema Franc je izgubio volju za daljim istraživanjem. Uistinu, nije ni bilo mnogo toga što bi se videlo. Seo je u obližnju stolicu na rasklapanje, umotao se u tanko ćebence i ispružio noge na drugi ligeštul. Uzdahnuo je.

Neočekivano ponuđena sloboda zatekla ga je nesprennog. Mogao je da radi šta god poželi. *Želeti je opasno*, nametnulo mu se kao svetleća reklama. Misli su mu bile zamućene, većina sećanja nedostupna. Ipak, nije osećao nelagodu, više prijatan umor kao kada se posle dugog putovanja konačno stigne na odredište. Iako bi odmah krenuli u obilazak, telo odbija poslušnost.

Plutanje u međuprostoru trenutaka.

Spustio je nemirne ruke u krilo. Zurio u šake. Čutale su. Ispod blede kože vijugale su sitne vene. Nestajale su na dodir i ponovo se pojavljivale kao potporna mreža života. Uvek sa istim zadatkom, bez slobodne volje i mogućnosti greške.

Ako uspe da zauzda *kako se i zašto* obreo na ovom mestu, mogao bi da iz nametnute pustolovine izvuče i neku korist. Retko kome se pruži šansa da ponovo napiše svoju priču.

Svedenost na jednu mogućnost glavni je izvor promene.

Sunčana lopta zasjala je jače, a zatim su se od nje razdvojile dve manje svetleće elipse i krenule svaka na svoju stranu.

Ophrvan umorom, Franc je skliznuo u san.

2

Plamen sveće je zatreperio, pa nestao.

Franc baci voštani patrljak u stranu i desnom šakom protrlja levu, guleći ostatke kanutih kapi. U slabašnom odblesku nadošlog Meseca sakrivenog iza kremastih oblaka ocrtavali su se obrisi širokog stepeništa kojim je silazio. Hodao je bos – trnčići i mrvice zabadali su mu se u stopala, ali je nastavljao dalje. U sobi na spratu gnječila ga je teskoba. Podsećala ga je na bolest. Iskrice sećanja poigravale su se s njim. Neizvesnost ga je svrbela. To što je bio sâm u velikoj kući bez osvetljenja, pojačavalo je neugodnost koja se lepila za njega.

Čovek ne sme brzo da postane životinja, bez obzira na okolnosti, odzvanjao mu je u glavi prodoran bas. Zvučao je poznato, autoritativno, kao da ga je do sada mnogo puta čuo, mada to nije bilo nimalo utešno. Svaka izgovorena reč izazivala mu je želju da povije leđa i poput puža se uvuče u sebe. Jasno je video brkove, ali ne i lice. Gusti, tamni, pomadom povijeni naviše, iznad punih usana koje su se pomerale, Pružao je ruke da ih dodirne. Svaki put kada bi im se približio, izmicali su se. Šake su mu bile male, dečje. Dopirale su do uštirkane kragne bele košulje ispod crnog sakoa. Muškarac je visok, snažan, čvrste građe, podrezanih zulufa. To je bilo sve što mu je sećanje dopuštalo da vidi.

Potražio je u desnom džepu gornjeg dela pidžame jednu od četiri voštanice i kutiju sa šibicama koju je pronašao u nekoj od kuhinjskih ladica. Pokušao je da pomoću dogorelih palidrvaca računa vreme. Ostavljao ih je pored sudopere. Kada se jutros probudio i sišao da popije vode, nije ih bilo.

Uostalom, to i nije bilo toliko važno. Sati su ovde i inače proticali sopstvenom brzinom i logikom, sudarajući se s ličnim osećajem protoka vremena.

Preko dana je razmišljanjem, telesnim vežbama i čišćenjem uspevao da zavara čudljivu usamljenost. Ali noću, pretvarala se u lepljivi pokrov od čijeg je dodira jedino mogao da pobjegne u san. Ni tamo nije bio potpuno siguran. Proganjale su ga slike koje nije umeo da protumači, zaboravljao ih je čim bi se probudio. Pomislio je kako se možda baš u njima krije njegova prošlost, tako daleka i nedostupna.

Zakrčala su mu creva. Poslednje što je pojeo bile su opale jabuke koje je pokupio u dvorištu. Na drveću ih je bilo dosta, ali nije ih dirao. Koliko je uspeo da utvrdi, bile su jedina hrana koju je mogao da pronađe. One koje je pojeo bile su kisele, ali zasitne. Sekao ih je na male kriške i polako žvakao, uživajući u slasti. Nadao se da će biti i onih slađih, brašnjavih, koje je posebno voleo.

Dopalo mu se to sporo jedenje, kao da je ponovo otkrivao davno zaboravljene ukuse.

Kresnuo je fosforu glavicu i plamen je nakratko zatitrao i obasjao okolinu. Do sada je već dobro poznavao raspored u kući, ali tabani bi uvek otkrivali neku novu površinu, pukotinu, uglačaniji deo parketa.

Visoka tavanica, prostrano prizemlje, prazni zidovi. Previše je to prostora za jednog čoveka. Nema gde da se sakrije od teških misli. Ako ih odbaci, pretvoriće se u paučinu koja vrebata između gipsanih ukrasa. Bele zavese mreškale su se duž prozora. Dokoni um brzo će ih pretvoriti u prikaze. Strah je najzavodljivija zaokupljenost, obuzima čoveka brzo i bez ostatka.

Došao je do kuhinje i otvorio vratanca kredenca, prostodušno se nadajući da će u njemu pronaći nešto jestivo kako usred noći ne bi morao da bere plodove. Pored nekoliko šerpi pronašao je dva duboka plastična tanjira. Seo je na trpezarijsku stolicu, spustio voštanicu na sto i uzeo plastičnu flašu s vodom. Potegnuo je. Dok je pio, pogled mu pade na ravnu ringlu šporeta. Sedam sparušenih jabuka na njoj učiniše mu se poput sedam debelih krava.

Prvu je pojeo u tri zalogaja, a zatim navalio na ostale. Bile su gnjecave, ali njemu su se činile rajskim. Zapljusnut talasima nadolazeće plime sitosti, ustao je i izašao u dvorište. Želeo je da udahne svež vazduh pre nego što ode na počinak. *Pravilno disanje osnova je zdravog razmišljanja*, probijao se onaj isti, brkati glas do svesti.

Posmatrano sa zadnje strane, obasjano mesečinom, zdanje u kojem je boravio ličilo je na mali zamak. S leve strane, između cigli, vijugao je crvenolisti bršljan. Napravio je nekoliko koraka ka venjku. Prednji deo kuće činile su sobe na spratu koje su spolja izgledale kao dve šestouglaone osmatračnice. Natkriljivala ih je velika krovna terasa do koje nije uspeo da dođe. Tri oblaka nalik kiflama krstarila su nebom. Mnoštvo senki nepouzidane mesečine davale su zamku osobito tajanstveni izgled.

Iz zidova je izbijala vrelina, slab vetar koji se probijao, prijatno je rashlađivao.

Ovde je izvrnuto tamo. Sve na kraju dođe na isto. Poznato je doznato.

Iza Franca zašušta lišće, kao da je neko zatresao grane. Okrenuo se.

Oslanjajući se o drvo, pred njim je stajala dama u ranim tridesetim. Svileni spavaćica čipkanog obruba dopirala joj je do kolena. Dva pramena nemirno plave kose pobegla su joj na čelo. Zamućenog pogleda, skrivenog pod veštačkim trepavicama, krenula je ka njemu.

Pre nego što je uspela da bilo šta kaže, posrnu i pade, udarivši o zemlju levom stranom lica.